

Traditional wedding

Фæткон чындзæхсæв

Традиционная свадьба

Dena

Дена

1.1 Ныртæккæ афтæ у , чызг æмæ лæппу кæрæдзи куы
ныртæккæ афтæ у чызг æмæ лæппу кæрæдзи куы
сейчас так быть.PRS.3SG девочка и мальчик RCP если

фæзоньнц , уæд сын ничи йæд кæны
фæ- зон -ынц уæд =сын ничи йæд кæн -ы
PV знать PRS.3PL тогда =3PL.ENCL.DAT никто тогда делать PRS.3SG

Сейчас такое время, девушка и парень друг друга полюбят, тогда никто ничего не имеет против.

1.2 Фæлæ раздæр та афтæ уыдис , мад æмæ иу фыды
фæлæ раздæр =та афтæ уыд -ис мад æмæ иу фыд -ы
но вначале =же так быть PST.INTR.3SG мать и один отец GEN

зæрдæмæ куы фæцыди , стæй хицæтты зæрдæмæ куы
зæрдæ -мæ куы фæ- цыд -и стæй хицæт -т -ы зæрдæ -мæ куы
сердце ALL если PV идти PST.INTR.3SG потом близкий PL GEN сердце ALL если

фæцыди , уæд-иу æй кæмæн нæ
фæ- цыд -и уæд =иу =æй кæмæн нæ
PV идти PST.INTR.3SG тогда =ITER =3SG.ENCL.GEN кто.DAT NEG

фæндыд , уымæн дæр радтой
фæндыд -*0 уым -æн =дæр рад -т -ой
хотеть PST.INTR.3SG DemDist DAT =PTCL дать TR PST.TR.3PL

Но раньше так не было: если мать и отец захотят, потом если родственники захотят, тогда ее тому отдавали, за кого не хотела выходить.

2.1 Мæнæн мæхи хо , мæ кæстæр хо , афтæ
мæнæн мæ= хи хо мæ= кæстæр хо афтæ
я.DAT POSS.1SG= REFL.GEN сестра POSS.1SG= младший сестра так

ацыдис
а- цыд -ис
PV идти PST.INTR.3SG

Моя младшая сестра так вышла замуж.

2.2 Уарзон ын уыдис
уарзон =ын уыд -ис
возлюбленный =3SG.ENCL.DAT быть PST.INTR.3SG

У нее был любимый.

2.3 Мæ йыл æндæр лæппу сдзырдта быдырæй ,
мæ =йыл æндæр лæппу с- дзырд -т -а быдыр -æй
и =3SG.ENCL.SUPER другой мальчик PV говорить TR PST.TR.3SG поле ABL

æмæ йæ нæ уарзта , нæ хъуыдис
æмæ =йæ нæ уарзт -а нæ хъуыд -ис
и =3SG.ENCL.GEN NEG любить PST.TR.3SG NEG быть.нужным PST.INTR.3SG

Но другой парень с равнины заговорил о том, чтобы взять ее в жены, а она его не любила, не нужен он был ей.

фæнда , **уæд** **мад** **æмæ** **фыд** **цыфæнды** **куы** **зæгъой**
 фæнд -а уæд мад æмæ фыд цы фæнд -ы куы зæгъ -ой
 хотеть SBJV.3SG тогда мать и отец что хотеть PRS.3SG если сказать SBJV.3PL
 , **уæддæр** **уæлдай** **нæу** , **мæхи** **фæнды** ,
 уæддæр уæлдай нæ у мæ= хи фæнд -ы
 все-таки особый NEG быть.PRS.3SG POSS.1SG= REFL.GEN хотеть PRS.3SG

мæ **цардмæ** **мачи** **æвналæд** , **æртæккæ** **афтæ** **у**
 мæ= цард -мæ мачи æвнал -æд æртæккæ афтæ у
 POSS.1SG= жизнь ALL никто трогать IMP.3SG сейчас так быть.PRS.3SG

Сейчас так, если ты хочешь, то что хотят мать и отец, что бы они не говорили – без разницы, я сам хочу, пусть в мою жизнь никто не вмешивается.

3.2 **Уæд** **та** **афтæ** **уыдис** , **йæ** **мыггаг** **цавæр** **у**
 уæд =та афтæ уыд -ис йæ= мыггаг цавæр у
 тогда =же так быть PST.INTR.3SG POSS.3SG= род какой быть.PRS.3SG

йæ **мад** , **йæ** **фыд** **цавæр** **сты** , **йæ**
 йæ= мад йæ= фыд цавæр сты йæ=
 POSS.3SG= мать POSS.3SG= отец какой быть.PRS.3PL POSS.3SG=

бинонтæ **цы** **хуызæн** **сты** , **истæмæн** **бæззынц** **æви**
 бинон -т -æ цы хуызæн сты истæмæн бæзз -ынц æви
 семья PL NOM что похожий быть.PRS.3PL что-нибудь.DAT годиться PRS.3PL или
нæ ?

нæ
 NEG

Тогда так было, из какой фамилии мать и отец какие, из какой семьи, на что-нибудь годятся или нет.

3.3 **Уæд-иу** **афтæ** **та** **взарстой** , **фæлæ** **ныртæккæ** **та** ,
 уæд =иу афтæ =та взарст -ой фæлæ ныртæккæ =та
 тогда =ITER так =же терпеть PST.TR.3PL но сейчас =же

мæ **зæрдæмæ** **цæуы** , **æмæ** **гъе** **уымаæ** **цæуын** ,
 мæ= зæрдæ -мæ цæу -ы æмæ гъе уы -мæ цæу -ын
 POSS.1SG= сердце ALL идти PRS.3SG и ну DemDist ALL идти PRS.1SG

зæгъгæ , **афтæ** ...
 зæгъ -гæ афтæ
 сказать CONV так

Тогда так выбирали, а теперь - "мне он нравится и за него пойду".

4.1 **Ну** ... **раджы** **заманы-иу** **чызг** **чынды** **куы**
 ну раджы заман -ы =иу чызг чынды -ы куы
 давно время GEN =ITER девочка невеста INESS если

ацыдис , **уæд-иу** **æй** ... **иу** **æхсæв** , **дыккаг**
 а- цыд -ис уæд =иу =æй иу æхсæв дыккаг
 PV идти PST.INTR.3SG тогда =ITER =3SG.ENCL.GEN один ночь второй

æхсæв-иу **æй** **адавтой** , **æмæ-иу** **дзы**
 æхсæв =иу =æй а- давт -ой æмæ =иу =дзы
 ночь =ITER =3SG.ENCL.GEN PV нести PST.TR.3PL и =ITER =3SG.ENCL.ABL

фæхъазыдысты

фæ- хъазыд -ысты
 PV веселиться PST.INTR.3PL

В первую ночь... во вторую ночь ее крали и игрались ей (веселились с ней).

4.2 **Стæй йæ** уæд **райсомы** хуынтимæ
 стæй =йæ уæд райсом -ы хуын -т -имæ
 потом =3SG.ENCL.GEN тогда утро INESS подарок PL COMIT

æрбакодтой **фæстæмæ** , **æмæ-иу** **æй** **хæдзармæ**
 æрба- код -т -ой фæстæмæ æмæ =иу =æй хæдзар -мæ
 PV делать TR PST.TR.3PL обратно и =ITER =3SG.ENCL.GEN дом ALL

бакодтой

ба- код -т -ой

PV делать TR PST.TR.3PL

Потом на утро с подарками ее приводили обратно и в дом ее заводили.

4.3 **Хуын-иу** **æрхастой** , **кæмæ-иу** **æй**
 хуын =иу æр- хаст -ой кæмæ =иу =æй
 подарок =ITER PV носить PST.TR.3PL кто.ALL =ITER =3SG.ENCL.GEN

адавтой , **уымæй**

а- давт -ой уым -æй

PV нести PST.TR.3PL DemDist ABL

Подарки приносили, к кому ее крали, от них подарки.

4.4 **Стæй та** уæд **дыккаг**
 стæй =та уæд дыккаг
 потом =же тогда второй

Потом в следующий дом

4.5 **Афтæ-иу** **æй** **иу** **къуыритæ** **йæдтæ**
 афтæ =иу =æй =иу къуыри -т -æ йæд -т -æ
 так =ITER =3SG.ENCL.GEN =ITER неделя PL NOM тогда PL NOM

фæракæн-бакæн **кодтой** , **чынды** , **стæй-иу**
 фæ- ракæн-бакæн код -т -ой чынды -ы стæй =иу
 PV туда-сюда делать TR PST.TR.3PL невеста GEN потом =ITER

дзы **уæд хорз** **куы** **фæхъазыдысты** , **уæд-иу**
 =дзы уæд хорз куы фæ- хъазыд -ысты уæд =иу
 =3SG.ENCL.ABL тогда хороший если PV веселиться PST.INTR.3PL тогда =ITER

æй **ныуагътой**
 =æй ныу- агагът -ой
 =3SG.ENCL.GEN PV отпускать PST.TR.3PL

Так ее неделями водили туда-сюда, невесту, потом, хорошо когда наиграются ей, оставляли ее.

4.6 **Ныртæккæ** **афтæ та** **нал** **кæнынц** **уже**
 ныртæккæ афтæ =та нал кæн -ынц уже
 сейчас так =же больше.не делать PRS.3PL уже

А сейчас уже так больше не делают.